

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

55-1

BRNO 2014

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 55
Volume 55

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková,
Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík,
Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design s.r.o.

Software
Software

Adobe InDesign CS6

Fotografie na obálce
Cover Photography

Hostěradice, okr. Znojmo. Sestava nádob s kremací ze žárového hrobu
kultury zvoncovitých pohárů. (viz obr. 10 na str. 59)

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2014
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2014 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

OTROKOVICE (K. Ú. KVÍTKOVICE U OTROKOVIC, OKR. ZLÍN)

„Mezicestí od Pohořelic“. Neolit(?). Sídliště. Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum probíhal při skrývce plochy v prostoru novostavby haly pro uskladnění odpadů v blízkosti kvítkovické skládky ležící jižně od středu obce. Sledována byla plocha o rozloze cca 10 500 m², jejíž polohu lze lokalizovat na ZM ČR 1:10 000, list 25-33-04, v ploše mezi koordináty 93/305, 101/296, 88/302, 100/287 mm od Z/J s. č. Zahloubené objekty byly zjištěny v severozápadní části plochy.

V průběhu záchranného archeologického výzkumu se podařilo zachytit a prozkoumat celkem 31 zahloubených archeologických objektů projevujících se tmavým zásypem obsahujícím uhlíky a mazanici, které se koncentrovaly především v severozápadní části plochy. Naprostá většina z nich (25 kúlových jam) tvořila půdorys pětiřadé kvadratické nadzemní stavby, kolem které byly vyhloubeny další dva větší objekty, které lze interpretovat jako stavební jámy (obr. 7). Podle půdorysné dispozice můžeme dům zařadit do neolitu (snad ke kultuře s lineární keramikou), z výplní objektů (ani z celé plochy výzkumu) se však bohužel nepodařilo získat vůbec žádný keramický materiál, který by pomohl upřesnit chronologické zařazení objektů. Zlomky uhlíků a mazanice umožnily datování pouze rámcově do pravěku.

Ivan Čižmář

Resumé

Otrokovice (Cad. Kvítkovice u Otrokovic, Zlín Dist.). „Mezicestí od Pohořelic“. Neolithic(?). Settlement. Rescue excavation.

Obr. 7. Otrokovice. Část nadzemního halového domu.

Fig. 7. Otrokovice. A part of a Neolithic long house.

POLEŠOVICE (OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ) „Nivy“. LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při pokračování záchranného výzkumu v polešovické páskovně (viz kapitoly Doba bronzová a Doba železná) byla prozkoumána větší sídlištní jáma nepravidelně oválného půdorysu. Podle vyzvednutých keramických zlomků náleží tato jáma do období kultury lidu s lineární keramikou. Jde tedy o další doklad nejstaršího osídlení této polykulturní lokality.

Marek Lečbych

Resumé

Polešovice (Uherské Hradiště Dist.). „Nivy“. One settlement feature dated back to the Linear Pottery culture was excavated during a rescue excavation.

POPŮVKY (K. Ú. POPŮVKY U BRNA, OKR. BRNO-VENKOV)

„Pod dědinou“. LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

V roce 2013 uskutečnili pracovníci ÚAPP Brno, v.v.i., záchranný archeologický výzkum v trati „Pod dědinou“ v souvislosti s výstavbou výrobního areálu společnosti ETIX. Uvedená trať se rozkládá mezi východním okrajem intravilánu Popůvek, tělesem dálnice D1, ulicí Vintrovna, respektive silnicí II/602 a hranicí s katastrálním územím Troubsko. Samotný stavbou dotčený pozemek se nachází v západní části této tratě a je umístěn v nadmořské výšce od 285 do 287 m na jihovýchodním svahu, který pozvolna klesá k levé straně údolní nivy Troubského potoka. Jeho přesná poloha je na ZM ČR 1:10 000, list 24-34-03 určena krajními body o souřadnicích 208:192, 213:192, 214:194 a 210:196 mm od Z:J s.č.

Prozkoumáno bylo celkem 115 zahloubených objektů, které na základě materiálu získaného z jejich výplní všechny náleží do kultury s lineární keramikou a bezesporu představují pokračování dříve zaznamenaného sídlištního areálu (srov. Čižmář, Geislerová 2006, 249). Jádrem tvořily dva neúplně odkryté stavební komplexy charakteristických dlouhých nadzemních domů kúlové konstrukce, jež byly shodně orientovány ve směru SV-JZ. K nim přiléhala naopak zcela neobvyklá kúlová stavba patrně kruhového půdorysu o průměru přesahující 20 m (obr. 8). Do řešené plochy však struktura zasahovala pouze svojí předpokládanou jihovýchodní polovinou. Kolem popsaných staveb pak byly roztroušeny běžné sídlištní objekty, z nichž si zasluží zmínku alespoň jáma se 4 hliněnými pecemi po obvodu. Další 3 pece byly umístěny přímo ve stavebních jamách doprovázejících jeden z výše vzpomínaných domů.

Michal Přichystal

Obr. 8. Popůvky.
„Pod dědinou“. Stavba
kruhového (?) půdorysu.

Abb. 8. Popůvky.
„Pod dědinou“. Die
kreisgrundrisse (?)
Konstruktion.

Literatura

Čižmář, M., Geislerová, K. (eds.) 2006: *Výzkumy – Ausgrabungen 1999-2004*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.

Resumé

Popůvky (Kat. Popůvky u Brna, Bez. Brno-venkov). Bei der Rettungsgrabung in der Flur „Pod dědinou“ wurde der weitere Teil der bekannten Siedlung der Kultur mit der Linienbandkeramik entdeckt.

PUSTĚJOV (OKR. NOVÝ JIČÍN)

„Dolní čtvrtě“, „Na pasekách“, „Hůrský“.
LnK. HLS. Sídliště. Povrchové sběry.

Při povrchových systematických sběrech v letech 2006–2013 objevil autor příspěvku na okrajových terasách Oderské nivy další dosud nezjištěná neolitická sídliště, která jsou vázána na povodí Pustějovského potoka s přilehlými stávajícími i zaniklými vodotečemi. S dříve objevenými publikovanými sídlišti Pustějov 1–2 a Studénka 2 tvoří soustavu na sebe navazujících lokalit (obr.9: PU1–2, ST2). Uvedené lokality byly vyhledány pomocí Záplavové mapy Moravskoslezského kraje (viz http://mapy.kr-moravskoslezsky.cz/zaplavova_uzemi).

Lokalita „Dolní čtvrtě“ (obr. 9 – PU3)

První sídliště se nachází těsně nad zátopovým pásmem ve spodní části polní tratě pod názvem „Dolní čtvrtě“ na výšinné plošině asi 240 m n.m.; na jihozápadní straně se terasa prudce snižuje o tři metry

k luční cestě a 200 metrů vzdálenému Pustějovskému potoku, na severovýchodě zvolna klesá k bezejmenné vodoteči a výškové kótě 237 metrů. Samotné nálezy byly vyzvednuty ze souvislého asi třicetimetrového pásu tvořeného jílem a pískem. Nalezená nezdobená keramika je vypálena v odstínu šedé, černé, světle až tmavě červené barvy, některá obsahuje velké množství hrubého písku a tuhu. Zajímavým, ale sporným nálezem je fragment keramiky obdélníkového průřezu s výčnělkem ve střední části, která může být interpretována jako plastika, ale také mohla tvořit doplněk plastické výzdoby, nebo ucho nádoby. Parametry: 30x20x15mm. Štípaná industrie se skládá z 60 kusů artefaktů. Na obrázku 10 jsou vyobrazeny nástroje: masivní čepelový nůž s bilaterální retuší (obr. 10: 1), nůž s bilaterální retuší (obr. 10: 2), drobný hrot (obr. 10: 4), různě upravené vrtáky (obr. 10: 9–13), trapézová čepelka se srpovým leskem (obr. 10: 22), škrabadlo na úštěpu (obr. 10: 24), čepelkové škrabadlo (obr. 10: 25), trojúhelníková šipka s trnem (obr. 10: 31).

Lokalita „Na pasekách“ (obr. 9 – PU4)

Je situována na polokruhové polní terase v nadmořské výšce asi 237 metrů. Z jižní a jihozápadní strany je ohraničena loukami a paralelně protékajícím Pustějovským potokem. Celá zkoumaná polní plocha bývá postižena periodickými povodněmi. Především keramika, ale i ostatní nálezy se z toho důvodu vyskytují sporadicky a v drobných zlomcích. Nalezena zde byla jedna sekerka s vybroušeným asymetrickým ostřím ze zeleného metabazitu typu Jizerské hory (obr. 11: 1). Na obrázku 10 jsou vybrány štípané nástroje: drobný nůž s bilaterální retuší (obr. 10: 3), vrták (obr. 10: 14), čepelová škrabadla (obr. 10: 26–27), okrouhlé škrabadlo s obvodovou retuší (obr. 10: 28).